

СТАНОВИЩЕ

Относно: дисертацията на Йордан Пъшев - „Диригентски проблеми при интерпретацията на симфоничните творби на Димитър Тъпков”

от проф. Пламен Джуров

Дисертацията на Йордан Пъшев / в рамките на 116 страници/ е изцяло насочена към симфоничното творчество на Димитър Тъпков. Основната задача е да се открият диригентските проблеми и подходи в партитурата както в предварителната подготовка на диригента, така и в репетиционния процес. Естествено обърнато е внимание върху житейската съдба на автора, съотношението между обществена дейност и интензивност на личното творчество. Анализът са основава върху „хронографът”, подготвен лично от Димитър Тъпков и публичните данни за обществената му дейност. Това е един допълнителен принос към разбирането на творческите мотиви – например в създаването на поредица произведения с детска тематика.

Димитър Тъпков е изключително вещ в полето на композиционните системи. Като педагог с широки творчески познания, той използва различни похвати на съвременната музика, но по свой, много индивидуален начин. Всяко произведение на Димитър Тъпков съдържа различни задачи за диригентския подход и организиране на репетиционния процес.

Намирам за логичен подходът на Пъшев към конструкцията на дисертацията – общ анализ на всяко от произведенията, обобщение и изброяване на характерни диригентски проблеми и адекватност на мануалната техника. С други думи, анализът е в посока от общото към частното и обратно. Изследването на Йордан Пъшев се концентрира върху пет произведения, създадени през втората половина на живота на автора. Това са представителни произведения в които Димитър Тъпков използва най-ярко елементите на съвременните композиционни техники:

- Симфония №1 – SINFONIABREVE „1878”,
- Симфония №2 за глас и оркестър по стихове на Анастас
- Симфония №3 – „Микросимфония за струни върху A(rthur) и H(onegger)”,
- „Симфониета за струнен оркестър”
- „Анданте” /в памет на Александър Танев/ за симфоничен оркестър

След общ формален и естетически анализ, във всяко произведение се посочват елементи/части от партитурата, които са различни от стандартната, класическа фактура. Нотните примерите са от различно естество – алеаторни модели, додекафонични серии и техните инверсии, ритмо-образуващи фактори, провеждани в различни оркестрови групи и други. Всеки пример е анализиран и е посочен конкретен диригентски подход. Естествено, някои от предложенията на Пъшев могат да се считат и като дискуссионни, но това не намалява смисълът им. В случая е необходимо да посочим един проблем от познанието на съвременната българска музика – невъзможността да я опознаваш „на живо“, слушайки я в концертните зали. Още по ограничени са възможностите за изпълнения на съвременна българска музика, най-вече за безработни млади диригенти. На пръстите на една ръка могат да се изброят изпълненията на български произведения в щатния оркестър /АСО/. Това е следствие на ограничения състав /главно поради липсата на медни духови/ и невъзможността за постигане на естествен баланс в звука на оркестъра. Все пак, паралелно с научната работата върху дисертацията бяха осъществени няколко концерти, включващи симфонични творби на Димитър Тъпков. В успешното представяне на „Симфониета за струнен оркестър“ и „Анданте“ /в памет на Александър Танев/ Пъшев получи реално усещане за езика и Фактурата при Тъпков. Този допир „заземи“ аналитичния подход, присъщ на вида на докторантурата - художествено-творческа.

В заключение – изследването на Йордан Пъшев върху темата „Диригентски проблеми при интерпретацията на симфоничните творби на Димитър Тъпков“ е задълбочено и добре аргументирано. В допълнение получаваме и едно по-широко представяне на личността Димитър Тъпков и неговата творческа мотивация. И разбира, работата върху изследването е една сериозна крачка в личностното израстване и разширяване познанията на Пъшев върху съвременните тенденции на музикалното творчество. Заедно с това, изследването може да бъде полезен анализ за млади диригенти при работата им върху съвременни партитури.

Гласувам „ЗА“ присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ на Йордан Пъшев.

Проф. Пламен Джуров

